

[Σατιρικό του 1833 *]

Εδιάβασα, μου φαίνεται, σε γαλλική φυλλάδα
να λέει κανείς τα ονειράτα πως είναι κουταμάδα.
Αλλιώς για μένανε φρονώ, γιατ' όποιος τα ξετάζει
και της καρδιάς και του νοός πολλά κρυφία σπουδάζει.⁵
Κι έπειτα, κάποια είν' απ' αυτά σαν του νερού γαλήνη,
που ανθρώπους, δένδρα και βουνά στον κόρφο του αναδίνει
και το πουλί το πλουμιστό οπ' έρχεται αποπέρα
και χαιρετάει τον ουρανό και το γλυκόν αέρα
και κάνει εις όσους τ' αγρικών αγάπη να αισθανθούνε¹⁰
(παράξενη παρόμοιαση για κείνα που θα βγούνε!).
Όπως κι αν είναι η υπόθεση, που θέλει ας κάμει κρότο!
Εγώ όσα βλέπω ονειράτα τα λέω, κι ιδού το πρώτο.
Την ώρα οπού ο πόντικας βγαίνει και περπατάει
και βρίσκει την ξυλόγατα και μέσα ξάφνου πάει¹⁵
—λέω για τη νύχτα, επειδή σώζονται κι από κείνα,
που πλατιά μέρα σπρώχνει τα η απελπισιά και πείνα
—έβλεπα ορθόνε στο ταβλί το χάρτινο φλαρούλη,
οπ' όταν είναι για βροχή, βάνει το κακαβούλι,
κι ιδού στην άκρα σιωπή βγάνει καπνό και ζέστη²⁰
ως όταν χύνουν κρύο νερό μες στον αψύν ασβέστη.
Ομπρός του βρίσκεται ένας νιος με †γλυκάδα† περίσσια,
ψηλό ταβλί, κοντός ο νιος, κι έρχεται ο φλόρης ίσια.
Κι ω θάμα! ανεί τα μάτια του, του τρέμουν τα γενάκια
κι αστράψαν στο χαμόγελο τα μαργαριταράκια,²⁵
και μισοκλεί τα βλέφαρα και το παιδί κοιτάει
και ξεροβήχει τρεις φορές και τέλος αρχινάει:
«Καλό παιδί μου, είναι κανείς να σκάφτει σε μνημούρι
και να χτυπάει τα κόκαλα στου ζωντανού τη μούρη...».

.....

Τα μάτια υψώνει και καλά ειρωνικά κοιτάει,³⁰
σφυρίζει ωσάν τον άνθρωπο που καβουρολογάει.
..... μακριά η γης μας κυματίζει,
τ' αστέρια σκοτεινιάζουνε κι η θάλασσα μουγκρίζει,
και ιδού που παρεσιάζεται σα μία ανθρώπου εικόνα,
πότρεμε κι εμουρμούριζε ωσάν τον καλαμιώνα.³⁵
Έμοιαζε ωσάν τις ζωγραφιές οπδ'όχουνε συνήθεια
οι πελαγίσοι να κεντούν στα χέρια και στα στήθια,
και στο λαιμό του εκρέμετουν έν κάποιον τι σα τάμα,
ξωτερικώς εφαινόνταν δυο τριώ μηνώνε πράμα.
Νιος εφαινότουνε, παιδί, κι έδερνε το καημένο.⁴⁰
ως καθώς κάνει το πουλί το μισοσκοτωμένο.
*** στενάζει από τα βάθη,
ομπρός στο φλόρη ετίναξε κάτι χαρτιά κι εχάθη.

Κι αυτός τα πήρε, τ' άπλωσε, κι ο νιος ξανοίγει ομπρός του
κάτι γραφές ερωτικές, που 'τανε της μητρός του.45
*** τες γραφούλες
μέσα σε μια μικρό τσουφί, και στο τσουφί τριχούλες.
Ήταν με γράμματα λεπτά γραμμένο σε τρία μέρη,
κι ο φλάρης έλεγε του νιου ζυγώνοντας το χέρι:
«Αχ νιότη! Φεύγει δα κι αυτή, φεύγει και αποθνήσκει,50
όμως ο φλάρης που μιλεί, παιδί μου, πάντα μνήσκει.

.....

Εγώ είχα πάντα την πεποίθηση πως δεν άξιζες τίποτα, *
ξεχωριστά όταν έκαμες μια κάποια ομιλία,
που το 'να άφηνες γλήγορα κι έμπαινες σ' άλλα τρία,
σα μαϊμού (συχώρεση, αν ένας φλάρης βγάλει
παράξενη παρόμοιαση, που δεν την είπαν άλλοι),55
που το μεγάλο κάστανο που τσ' έριξαν το σφίγγει
και βγάνει χαρχατούρισμα από το αισχρό λαρύγγι,
σιμώνει τα μπομπόχερα στη μπομπερή μουσούδα,
συχοχτυπάει τα βλέφαρα και του πετάει τη φλούδα,
κι ότι άρχισε να το γευθεί, αφήνει να της πέσει60
κι αδράχνει γύρου που γελούν χαρτί, μαντίλι, φέσι.
Χεροκροτεί κάποιος τρελός, κι αμέσως όλ' οι άλλοι
χεροκροτούν στο δρόμο ομού, και γέλωτες μεγάλοι.
Εύγε και μη σε γνοιάζει δα το πράμα να ταιριάζει,
γιατί καλά μοιάζεις αυτή, οπού κακά μάς μοιάζει.

.....

65 Για τσ' άλλες δυο παράξενες λέξεις θέλ' έρθ' η ώρα,
η τρίτα κρέμεται από με' ωστόσο θεκέλ τώρα».
Κάτι μεγάλα ζύγη ιδού †στηθήκανε:† δεξιά
βρίσκεται μέσα ο δόχτορας, και το τσουφί ζερβία.
Στην άκρη ο φλάρης του ταβλιού το πόδι αντιστυλώνει70
βροντάει τους δίσκους τρεις φορές και τέλος τους υψώνει
και ίσια ανάερα εμείνανε τη μια μεριά την άλλη·
γέρνουν κατά το δόχτορα και πέφτουν κάτω αγάλι.
Τα δάχτυλα του ζυγιαστή χαμένα εσταματήσαν,
τα χάρτινά του μάγουλα αναψοκοκκινίσαν.75
Στο δίσκο το βαρύτερο εκοίταξε ερευνώντας
κι εχαμογέλασε γλυκά την κεφαλή κινώντας.
Κάτ' ήυρε, ρίχνει το μακριά, κι ήτον μια μύγα ψόφια,
μικρή, ξερή, κουτσόφτερη, κι ούτε δεν είν' ατόφια.
Και τη δουλειά εξανάρχισε, κι αναπαημό δεν είχα80
απάνου πάντα ο δόχτορας και πάντα κάτω η τρίχα.
Ο φλάρης *** δίδει
και κάνει πάντα πλέον γοργό το φοβερό παιγνίδι.
Η κάμερά μου εβρόντουνε κι εγιόμωσε όλη σκόνη
και μέσα μου έλεα τί θα λεν οι μαύροι μου γειτόνοι.

Ο θόρυβος των ζυγαριών ήταν ακατάπαυστος όπως κάνει ο ψωμάς εδώ στην Κέρκυρα τη νύχτα. Τότε τον λυπήθηκα και ήθελα να πάω να τον βγάλω έξω. Όταν όμως κανείς νιώθει πως κιντυνεύει ο ίδιος, ξεχνά τους άλλους —γιατί

85 στη ζέστη ο φλάρης του χορού μία ματιά μού ρίχνει
* * * * στο πάτωμα μου δείχνει
κι εγώ που λέω μη με καλεί στα ζύγη να με βάλει
μέσα η ψυχή μου εθύμωσε, σέρνω φωνή μεγάλη,
και βρίσκομ' έξυπνος, γυμνός, έξω από το κλινάρι⁹⁰
και με τα χέρια που έτρεμαν εις το λαιμό του φλάρη.
Είναι βουβός, αναίσθητος και ξεμασκαρωμένος,
ωσάν καπνός εχάθησαν τα ζύγη, ο ζυγιασμένος.
Έμεινα, εστέναξα βαριά· το παν εσιωπούσε,
μες στην αυλή μου ο κόκορος βραχνόφωνα λαλούσε.⁹⁵
* * * * στην υπνοφантаσία μου
θωρώ τες τρίχες, τα μαλλιά και τες γραφάδες χάμου.
Τ' όνειρο πρώτα επίστευα, και τώρα δεν πιστεύω,
τρίβω τα μάτια, τα θωρώ, πιάνω, τα πασπατεύω,
τα συμμαζώνω, κι έπειτα που 'δα η κυρά τί γράφει,¹⁰⁰
κοντά στο φλάρη τα 'βαλα, που εμύριζε από δειάφη.
Καλ' όνειρο, στη Ζάκυθο τίναξε τα φτερά σου
και πες που τ' άλλα ονειράτα θέλ' έρθουνε κοντά σου
και πες, α ρωτηθείς για με: «Την κρίση του μη χάσει
τρέμει πολύ και δεν μπορεί καθόλου να γελάσει».

[ΣΧΕΔΙΑΣΜΑΤΑ (σε μετάφραση Λ. Πολίτη)] *

1

Κάποιος λέει, δε θυμούμαι πια πού, πως είναι κουταμάρα να διηγείται κανείς τα όνειρά του. Όσο για μένα, έχω διαφορετική γνώμη· μέσα τους ξεσκεπάζονται πολλά μυστικά του νου και της καρδιάς, όταν αδέσμευτη τούτη μέσα στο ελεύθερο βασίλειο φανερώνεται τέτοια που είναι πραγματικά. Κι έπειτα, η ζωή μήπως είναι τίποτ' άλλο από ένα όνειρο; Δυστυχισμένος για όποιον το όνειρο αυτό είναι μακρύ. Πολλά τα χαίρεται κανείς σαν έργα τέχνης, και μέσα τους καθρεφτίζεται η φύση, όπως μέσα στο γαληνεμένο κόρφο της λίμνης οι διαβάτες και τα βουνά κι η πρασινάδα και τα δέντρα, και το πουλάκι το διαβατάτικο το πλουμιστό, που έρχεται από μακριά και χαίρεται τον ουρανό και το γλυκόν αέρα και λογιάζει να καθίσει ανάμεσα στα χόρτα και στα λουλούδια και ν' αρχίσει τ' ατέλειωτα τραγούδια του ολομόναχο —τραγούδια που κάνουν όποιον τ' ακούει να τ' αγαπά— παρέκβασες στ' αλήθεια πολύ ταιριαστές για ό,τι θα πούμε! Όσο για μένα, αφήνω τον καθένα να 'χει τη γνώμη του, κι ας αφήσουν κι εμένα να 'χω τις δικές μου. Εγώ ούτε παίρνω ούτε δίνω νόμους. Εγώ, όσα ονειράτα βλέπω, τα λέω. Και νά το όνειρο το πρώτο.

Την ώρα που οι άνθρωποι παύουν να κάνουν ψεύτικες φιλοφρονήσεις κι ο κλεφτοπόντικας περπατάει μες στα σκοτάδια κι εκεί βρίσκει την ξυλόγατα —ας κάμουμε την πρεπούμενη εξαίρεση για κείνους τους δόλιους ποντικούς που η πείνα τούς σπρώχνει να κρυφτούν από τα μάτια μας τη μέρα— μου φάνηκε πως βρισκόμουν σ' ένα έρημο δωμάτιο. Η ησυχία ήταν τόση, που ένα ξερό

φυλλαράκι να 'πεφτε, θ' ακουγόταν. Ξαφνικά άκουσα κατιτί, πώς κάνει ο ασβέστης, όταν του ρίχνουνε με τους κουβάδες το κρύο νερό, από τη μεριά του μικρού τραπεζιού, όπου βρισκόταν ο φλάρης του βαρομέτρου, που τη στιγμή εκείνη σήκωνε την κουκούλα.

~

Μου φαινόταν πως έβλεπα έναν νέο, που από τη μια άκρη της κάμαράς μου πήγαινε ίσια προς το μικρό φλάρη του βαρομέτρου μου (που δείχνει τον καιρό) και σταμάτησε κάνοντας μια υπόκλιση

Ψηλό ταβλί, κοντός αυτός, κι έρχεται ο φλάρης ίσια.

Η ησυχία ήταν τόση, που ξερό φύλλο να 'πεφτε, θα τ' άκουγες. * Κι ο φλάρης, αφού έβγαλε ένα τσιτσιρίσμα, καθώς κάνει ο ασβέστης, όταν χύνουν απάνω του κρύο νερό, σήκωσε την κουκούλα, κούνησε τα βλέφαρα, του έτρεμε λίγο το γενάκι, καθώς ξεκόλλησε από το απάνω χέιλι, λάμπουνε μ' ένα χαμόγελο τα δοντάκια του, και ξεροβήχοντας μίλησε πολύ παγερά: «Εγώ είμαι ένας φτωχός φλάρης. Εμένα καθόλου δε με δυσαρεστεί να ξεθάβουν τα κόκαλα των πεθαμένων, για να τα πετούν πάνω στην όψη των ζωντανών. Όμως εσύ, τίνος παιδί είσαι, φίλε μου; Του πατέρα μου, θα πεις. Ε, το ξέρω κι εγώ — αλλά ποιός είναι ο πατέρας σου;».

1α.

Στους οχτακόσιους τριάντα τρεις, μήνας (κοίταξε) 18, έπεσα να κοιμηθώ με το κεφάλι γεμάτο από τη μουσική του Μάντζαρου. Και οι αρμονικές συμφωνίες μου ξυπνούσαν όλες τις αισθήσεις, όταν ιδού, όλες οι άλλες υποτάχτηκαν, και μόνη κυβερνούσε η αίσθηση των ματιών — των μέσα μας ματιών, που ανοίγουν, όταν κλείνουμε τα φυσικά μας, και βλέπουν ζωηρά, και πολλές φορές τέτοια που οι πιο όμορφες φαντασίες δε βλέπουνε στον ξύπνιο.

2.

Και νά ο μικρός φλάρης που κουνιέται και φτάνει στην άκρη του μικρού τραπεζιού· του έτρεμε λίγο τα γενάκι, άνοιξε το στόμα και είπε: «Λοιπόν, το νομίζεις σωστό, παιδί μου, στη συνείδησή σου, να λερώνουν τα κρίματα του πατέρα την όψη του παιδιού; Αλήθεια; Γιά σκέψου λίγο τις συνέπειες. Γιά κοίτα εδώ. Τα ξέρεις αυτά τα γράμματα; Είναι γράμματα της μητέρας σου» (Κοίταξε μήπως έρχεται καλά να βάλεις να εμφανίζεται το φάντασμα του Κουαρτάνου). Κι έτσι λέγοντας του πέταξε στο πρόσωπο τα γράμματα.

~

Καλύτερα ο φλάρης να βγάζει μια μικρή σφυριγματιά, που να μπαίνει στ' αφτί σαν ψύλλος. Και ιδού μια νεκρική κάσα. Και την ίδια στιγμή βγήκε έξω μια εικόνα, ένας νέος, * που έμοιαζε με τις ζωγραφιές εκείνες που κάνουνε οι πελαγίσοι με το βελόνι. Ετίναξε από τα σκελετωμένα χέρια του κάτι χαρτιά, έβγαλε έναν αναστεναγμό, που φάνηκε σα σκούξιμο μικρού σκυλιού, και ξαναμπήκε στην κάσα που χάθηκε. Τότε ο φλάρης σήκωσε τα χαρτιά, τα ξεδίπλωσε και τα 'δειξε του νέου. «Τις ξέρεις τούτες τις γραφές; Όταν οι γυναίκες φέρνονται με τρόπο που κάνει τον Έρωτα δικόνε με το Χάρο, πώς διάβολο να καταλάβουμε τίνος είμαστε παιδιά; Απάντησέ μου. Μην κάνεις αυτό το γέλιο. Από τον τρόπο που δείχνεις μοιάζεις φοβερά με κείνον που χάθηκε! Δε θέλω με τούτο να πω πως είσαι παιδί του. Όχι, όχι, ξέρω τίνος είσαι. Όμως το λέω —».

~

Ύστερα από την εμφάνιση. «Βλέπεις, παιδί μου, πώς είναι τα πράγματα; Βλέπεις, τούτες οι γραφές οι ερωτικές είναι της μητέρας σου. Βλέπεις, τούτον τον κάναν και πέθανε δίχως να τον λογαριάζουν. Όταν μια γυναίκα παραδίνεται σε τρόπο οπού τον Έρωτα ποιεί ξαδέρφι με το Χάρο, πώς διάβολο μπορείς να ξέρεις τίνος είσαι παιδί; Αν και, για να πούμε την αλήθεια, όσο για σένα κάτι μπορώ να ξέρω εγώ, κι εσύ κάτι θα ξέρεις κάτι. *

3.

Καθώς χορεύαν οι ζυγαριές, έπεσε του νέου η προσωπίδα. (Και τότε κατάλαβα, γιατί σε ό,τι συνέβηκε κρατούσε πάντα ένα χαμόγελο σαν τυπωμένο). Κι η όψη του έδειχνε τα κρέατά του να χοροπηδάνε όπως τα κόκαλα (πηδάρια, στριφτάρια) του πιάνου, όταν είναι ανοιγμένο. Καθώς έπεσε η προσωπίδα, λέει ο φλάρης: «Δεν ήταν στέρεη πολύ· για μένα, τίποτα δεν αξίζεις· γι' αυτό θέλησα λίγο να προσβάλω το φιλότιμό σου. * Τούτες είναι οι γραφές της μητέρας σου. Πώς τις λένε; Επιστολές, γραφάδες; Το πράγμα συζητήθηκε στη Βουλή. Θα τα πω απλά, για να με καταλάβεις...».

~

«*Α, δεν είσαι άξιος να βαστάς καλά την προσωπίδα που σου 'δωσα». Και καθώς μιλούσε, έβαλε τα δάχτυλα στη μύτη, τράβηξε, κι η προσωπίδα έπεσε... Η όψη του ήταν γεμάτη λεκέδες...

~

«Εγώ σου την είχα χαρίσει, για να με υπηρετείς· καθώς όμως βλέπω τώρα που αφήνεις να σου την ξεκολλάνε, δεν αξίζεις τίποτα για μένα».

~

*Έπεσε κάτω η προσωπίδα. Ο φλάρης την παίρνει και τη φοράει ο ίδιος. Αμέσως μικρύναν τα χαρακτηριστικά και προσαρμόστηκαν στο μικρό το προσωπάκι, και από μέσα της λαμποκοπούσαν δυο μάτια σπιθόβολα και διαπεραστικά, και βγαίνουν τούτα τα λόγια. Τον μάλωνε για την ευκολία που άφησε να του πέσει· γι' αυτό τον μάλωνε σκληρά. «Δεν είσαι άξιος για τίποτα και δε νοιάζεσαι το δώρο μου. Δεν είναι δώρο μικρό. Είναι το παν, γιατί τ' αποκάτω, αυτά μπορεί να είναι ό,τι θες. Το παν είναι το τί φαίνεται, πρέπει όμως να ξέρεις να την κρατάς καλά. Κι εσύ δεν είσαι άξιος για τίποτα. Είχα πάντα αυτή την πεποίθηση, ξεχωριστά όμως —εδώ η ομιλία [δηλαδή η ομιλία, όπου πεταγόταν από το 'να στ' άλλο και η παρομοίωση με τη μαϊμού].

4.*

Τούτος ο γάιδαρος (κι έδειξε εμένα) δε μου αρέσει, ούτε στην ηθική ούτε στην πολιτική ούτε στη θρησκεία. Του άξιζε να τον ξεκάνετε κτλ. Είμαι πολύ θυμωμένος μαζί σου, παλιόπαιδο τιποτένιο. Να ξεκάνετε αυτόν που κοιμάται εκεί κάτω, πάνω στο κρεβάτι του το ασκητικό, ήταν σωστό. Τον μισώ. Αλλά να ξεσκεπαστείτε ύστερα, αυτό δε μου αρέσει. Η ιδέα πώς να τον ξεκάνετε ήταν καλή (το Κακό πρέπει να είναι ο Θεός του ανθρώπου), κι εσύ βοηθώντας την υπόθεση είχες ένα σχέδιο μ' ένα δυο συνδυασμούς πολύ μπερδεμένους και σκοτεινούς, για ν' αξίζουν να σου πω μπράβο. Όμως εγώ είμαι θυμωμένος μαζί σου, παλιόπαιδο. Να μπερδευτείς σε μια υπόθεση, που δεν μπορεί να πετύχει, με ανθρώπους τιποτένιους! Κι ύστερα να τα καταφέρετε έτσι ώστε να ξεσκεπαστείτε! Ου, είμαι θυμωμένος μαζί σου, παλιόπαιδο, και θέλω να σου προσβάλω...

~

Στ' αλήθεια, να σκαλίζεις μέσα στους τάφους των πεθαμένων και να πετάς τα κόκαλα στο πρόσωπο των ζωντανών, να καταστρέφεις τους άλλους κτλ., είναι κάτι, που αυτό καθ' εαυτό δε με δυσαρεστεί. Όμως εγώ είμαι θυμωμένος μαζί σου, παλιόπαιδο· εγώ θέλω το κακό που γίνεται να μένει αυστηρά

κρυμμένο· κι εσύ αρχίζεις άσκημα την καριέρα σου· εσύ ξεσκεπάστηκες, και τούτο είναι η χειρότερη βλακεία που μπορεί ένας να κάνει. Αλλά για να μάθεις θέλω να προσβάλω το φιλότιμό σου. Κι έχεις φιλότιμο, παλιόπαιδο τιποτένιο.

5.

Άκουγες να βροντάει όλη η κάμαρα. Όπως κάνουν εδώ στην Κέρκυρα από τα μεσάνυχτα ως τη χαραυγή οι φουρναραίοι (θα μιλήσουμε γι' αυτούς στα παρακάτω όνειρα), και κάνουν ό,τι μπορούν, για να βαρύνει το ψωμί που θα θρέψει την πολιτεία. Όταν, ο κόκορος ελάλησε, και την ίδια στιγμή ο φλάρης μου έριξε μια μοχθηρή ματιά, κι εγώ που νόμιζα πως με φοβέριζε, έβγαλα μια φωνή φοβερή και βρέθηκα ξύπνιος, με το χέρι μου, που έτρεμε από θυμό, στο γενάκι του φλάρη. Τα πάντα ήταν ήσυχα, ο φλάρης ήταν στη θέση του σιωπηλός και ακίνητος· ούτε ζυγαριές ούτε ζυγισμένοι. Μου είχε κάμει (το όνειρο) τέτοια εντύπωση που το πίστεψα γι' αληθινό. Γι' αυτό, καθώς είδα πως είχα γελαστεί, έβαλα τα γέλια, χτύπησα το μέτωπό μου και σκύβοντας το κεφάλι φώναξα:

Ω, να πιστεύεις τέτοια, μυαλό, Διονύσιε, που είχες!
Και χάμου, ω θαύμα, τί θωρώ; Γραφές, μαλλιά και τρίχες.

6.

Έχε υπόψη σου τούτον το σκελετό: *

Έρχεται ο νέος — Καλό να πετάς τα κόκαλα — [Είμαι θυμωμένος μαζί σου]. — Τίνος είσαι γιος; Δεν απαντάς; — Σφυρίζει και βγαίνει... — Τα γράμματά του τα πετάει στο πρόσωπο — Οι τρίχες — Η ομιλία και η παρομοίωση του νερού που τρέχει — Τα ζύγη [και άλλη ομιλία όπου] — Του πέφτει η μάσκα που γίνεται καπνός — Ξανά του μιλεί και του λέει πως είναι θυμωμένος μαζί του για τούτο: του λέει πως δεν αξίζει τίποτα και του θυμίζει την ομιλία που είχε κάμει (κι εδώ η μαϊμού) — Συνέχεια η παρομοίωση του φούρναρη, που κάνει το ψωμί και τραγουδά και τα κάνει όλ' αυτά για να ζυγίζει περισσότερο.

~

Η ομιλία για τη νεότητα και η παρομοίωση θα είναι μια στιγμή πριν από το ζύγισμα.

[ΣΤΟΧΑΣΜΟΙ (σε μετάφραση Λ. Πολίτη)]

1. Κάνε καλύτερα ένα σύνθεμα μάλλον μακρύ, που να είναι μισό σοβαρό και υψηλό και μισό δηκτικό και κωμικό. Στο πρώτο μέρος μπορεί να είναι η ουσία του καλού, που μάχεται με την ουσία του κακού στο δεύτερο. Έτσι το σύνθεμα θα μπορέσει να έχει ωφέλεια γενικότερη κρύβοντας κάτω από το πέπλο της ποίησης ένα μέρος ενεργητικό, βαθύ, και σ' αυτό παρεμπιπτόντως θα ονειδίζεται και ο νέος. (Σκέψου βαθιά την ουσία και τη μορφή τούτου του συνθέματος).
2. Είναι ανάγκη να χωρίζεις τα δίστιχα σύμφωνα με το νόημα· έτσι δε θα φανεί το μάκρος.
3. Συμπύκνωσε τα αντικείμενα όσο περισσότερο μπορείς, έτσι που οι στίχοι να έχουν χυμό και βάρος.
4. Δε θα 'ταν άσκημο στο ποίημα να μπει τίτλος «Η Τρίχα».
5. Η τρίχα ας είναι το επιχείρημα, ή, να το πούμε καλύτερα, το στήριγμα όπου θα στηριχτεί όλη η κατασκευή, για ν' αποδειχτεί πως δεν μπορεί να πει τίνος είναι γιος ο δόχτορας.
6. Ο φλάρης να μιλά μ' ένα ύφος συγκρατημένης ειρωνείας.

7. Ο μικρός φλάρης να μιλά όσο γίνεται πιο ωμά, όμως ο ενθουσιασμός να συγκρατείται από την ειρωνεία. Κάνε να σατιρίζει έμμεσα όλον τον κόσμο. Στο τέλος, από τη μυρωδιά το δειάφι που θα βγάζει, γίνεται φανερό πως έτσι για ειρωνεία κλείστηκε μέσα στο φλάρη ο Διάβολος.
8. Πρέπει να τον κάμεις να μιλά με πολλή ψυχρότητα: ο χαρακτήρας των μεγάλων εγκληματιών, που έχουν δύναμη, τέτοιος είναι. Κι έτσι η ωμότητα των στοχασμών θα προβάλλει ανάγλυφη από την ηρεμία των λόγων.
9. Στο Νομοθετικό μας Σώμα ανακινήθηκε το ζήτημα, αν πρέπει να γράφουμε επιστολή ή γραφή.* Ο ευγενής Κύριος Ναπολέον Ζαμπέλης, γραμματέας, που το θεωρούμε τιμή μας να τον ονομάσουμε εδώ, σημείωσε τις διαφορές γνώμες. (Κοίταξε η φράση να είναι διφορούμενη, έτσι που να μπορεί κανείς να καταλάβει πως το θέμα του ποιήματος είναι αυτός).
10. Καλύτερα να μπει η σημείωση στο τέλος του συνθέματος, καθώς και το όνομα του Ζαμπέλη, έτσι που ο καθένας να το καταλάβει πως γι' αυτόν πρόκειται.
11. Κοίταξε, για να μη γίνει σάτιρα γενική, το ξεμάκρεμα από τη γιορτή του περιβολιού να είναι μόνο για την Ζ., όχι για τις άλλες.
12. * «Θαρρώ πως συγχύστηκες κομμάτι από τούτη την εμφάνιση. Κοίταξε να ξεχαστείς λιγάκι». Σφυρίζει, και ιδού ο Φορέστης νόμιζε πως ήταν σπουδαίος και κοίταζε ολόγυρά του φοβερίζοντας με τη ματιά του, μεθυσμένος από το κρασί, την οργή και το φθόνο. «Μα αφού μιλήσαμε για τις μαϊμούδες, φυλάξου... από δαύτες, είναι αδιάντροπες, και μην ξεχνάς πως φοράς περούκα».
13. Βάλε στη ζυγαριά το Φορέστη. Καθώς τον ζύγιζε, είχε περούκα κι έπεσε.
14. Αφού μιλήσει για το Φορέστη, ο Διάβολος ας στραφεί προς τον νέο: «Λοιπόν, νά ο σύντροφός σου στη μεγάλη υπόθεση. Τουλάχιστο σ' όλη την Κέρκυρα. Θα δούμε έπειτα».

Σχέδια για μεταβολές, από υστερότερα σχεδιάσματα

15. [στ. 5 κ. εξής] Τούτο πρέπει να το βάλεις στο στόμα του φλάρη. «Τίνος είσαι γιος; Εγώ για το ζήτημα τούτο κάτι μπορώ να ξέρω, γιατί τυπώνονται στο μυαλό μου όπως η λίμνη κτλ.»
16. [στ. 13 κ. εξής] Δες μήπως είναι καλύτερα να μιλήσεις σοβαρά, ή τουλάχιστο η σοβαρότητα να είναι αβέβαιη. Είδα ένα όνειρο, εικόνα της αλήθειας, όπως στο καθαρό και γαληνεμένο νερό — εδώ η παρομοίωση.

[Παραλλαγές]

στ. 1-3

Είδα σε φιλοσοφική ιταλική φυλλάδα
να λέει κανείς τα ονειράτα πως είναι κουταμάδα.

Για μένα, λέω που σε πολλά βλέπουν πολλές αλήθειες
*

Θυμούμαι που εδιάβασα σε ιταλική φυλλάδα
να λέει κανείς τα ονείρατα πως είναι κουταμάδα.
Αλλά η ζωή . . . . . κι είναι άλλο
παρά όνειρο —και δυστυχής όποιος το ιδεί μεγάλο.

στ. 5-10

Κάποια στ' αλήθεια * * * σαν του νερού γαλήνη
που ανθρώπους, δένδρα και βουνά στον κόρφο αναδίνει,
και το πουλί το πλουμιστό οπ' έρχεται αποπέρα
και χαιρετάει τον ουρανό και το γλυκόν αέρα
και πάει να δροσολοϊστεί στα χόρτα, στα λουλούδια,
κι εκεί ολομόναχο αρχινά τσ' αγάπης τα τραγούδια

*

Και το πουλί το πλουμιστό οπ' έρχεται αποπέρα
και χαιρέται τον ουρανό και το γλυκόν αέρα
και πάει να δροσολοϊστεί σε χόρτα, σε λουλούδια,
κι εκεί ολομόναχο να πει τα μακρινά τραγούδια,
οπ' αγαπάμε δα κι εμείς σπότεν τ' αγρικούμε
(παράξενη παρομοίωση για κείνα που θα πούμε).

στ. 9-10

κι εμείς γρικώντας αγαπούμε
(έκβαση, αλήθεια, θαυμαστή για κείνα που θα πούμε).

*

κι εμείς σπού τ' ακούμε
(παράξενη έκβαση σωστή για κείνα που θα πούμε).

*

(έκβαση ωραία πολύ σωστή για κείνα που θα βγούνε)

στ. 11-12

Όπως και νά είναι η δουλειά, που θέλει ας κάμει κρότο.
Λέω όσα βλέπω ονειράτα, κι ωστόσο όνειρο πρώτο

*

Εγώ όσα βλέπω θα τα πω, κι ωστόσο όνειρο πρώτο

στ. 1-16

Εδιάβασα, μου φαίνεται, σε γαλλική φυλλάδα
να λέει κανείς τα ονειράτα πως είναι κουταμάδα.
τα κοιτάζει
και της καρδιάς και του νοός πολλά κρυφά σπουδάζει.
Κι έπειτα κάποια είν' απ' αυτά
που ανθρώπους, δένδρα και νερά στον κόρφο του αναδίνει,
και το λαμπρό τον ουρανό και το γλυκόν αέρα
και το πουλί το πλουμιστό οπ' έρχεται αποπέρα
και πάει να δροσολοϊστεί κάτου στον καλαμιώνα
και τα τραγούδια οπού λαλεί μέσ' από τον κρυψιώνα
κι ευφραίνει με κιλαϊδισμούς όσους το αγρικούνε] * * σ' όσους τ' ακούν * * * έρωτα προξενούνε
(παράξενη παρομοίωση για κείνα που θα βγούνε!).
Όπως κι αν είναι η υπόθεση * * η ζωή είν' άλλο
απ' όνειρο, και δύστυχος οπού το ιδεί μεγάλο.
ας κάμει κρότο,
εγώ όσα βλέπω ονειράτα τα λέω, και ιδού το πρώτο.

Την ώρα οπού ο πόντικας ο κλέφτης περπατάει

και βρίσκει την ξυλόγατα και ξάφνου μέσα πάει,
τη νύχτα λέω, επειδή τα ξεδιαλώ από κείνα
την πλατιά μέρα τα ** η απελπισμένη πείνα,
καθώς τώντι ήτουνα, έβλεπα πως κοιμούμαι
ό,τι θα διηγηθούμε.

στ. 13-14

Την ώρα οπού τα ποντίκια

τρέχουν εδώ, τρέχουν εκεί
και βρίσκουν την ξυλόγατα οπού τα συγυρίζει

*

Κι η πείνα σπρώχνει γλήγορα τον πόντικα τον κλέφτη,
στέκει η ξυλόγατα ανοιχτή, κι εκείνος μέσα πέφτει

στ. 17-20

Έβλεπα μες στη σιωπή το φλάρη το μικρούλη,
που σημαδεύει τον καιρό το χάρτινο καβούλι,
και βγάνει ένα ψιθύρισμα και καπνισμένη ζέστη,
ως όταν χύνουν κρύο νερό εις τον αφύν ασβέστη

*

βγάνει καπνό και ζέστη
κάνοντας ως το κρύο νερό μες στον αφύν ασβέστη

*

και βγάνει αχό σαν κρύο νερό μες στον αψύν ασβέστη

*

κι έκανε βγάνοντας * * καπνό πολύ και ζέστη
σαν όταν χύνουν κρύο νερό μες στον αψύν ασβέστη

στ. 21-22

Τάβλι ψηλούτσικο, κι αυτός μικρός, κι ερχόντανε ίσια

*

Εσφύριξε σαν τον ψαρά που καβουρολογάει,
κι ομπρός του βρίσκεται ένας νιος οπού στραβοπατάει.
Εχαμογέλασε γλυκά * * * περίσσια,
ψηλό ταβλί, κοντός ο νιος, κι ο φλάρης τ'όρχετ' ίσια

στ. 23-24

Χαμογελάει και λάμπουνε τα ωραία μαργαριτάρια

*

Ανοιγοκλεί τα μάτια του, του ετρέμαν τα γενάκια,
γελάει κι εφάνηκαν λαμπρά τα μαργαριταράκια

*

Χείλη γελούμενα π' ανεί, και τρέμουν τα γενάκια,
κι αστράψανε μικρά, λαμπρά τα μαργαριταράκια

*

Κι ω θάμα, ανεί τα βλέφαρα, του τρέμουν τα γενάκια,
γελάει γλυκά, κι αστράφτουνε τα μαργαριταράκια

*

Αλλήθωρα και πονηρά τού άστραψαν τα ματάκια,
χαμογελάει κι αστράψανε τα μαργαριταράκια,
μάτια και στόμα αληθινά με δόντια στολισμένο,
έμειναν τ' αποδέλοιπα χαρτί χρωματισμένο

*

Εχάιδεψε με το ζερβί τα πονηρά γενάκια,
χαμογελάει κι αστράψανε τα μαργαριταράκια

*

έδειξε μάτια αληθινά και στόμα στολισμένο

*

τα επίλοιπα έμειναν χαρτί, χαρτί χρωματισμένο

*

Άσπρα τα δόντια αληθινά και λάμπουν * * *

το επίλοιπο έμεινε χαρτί, χαρτί χρωματισμένο

στ. 27-28

Χτυπούν θαμμένου κόκαλα στου ζωντανού τη μούρη

*

να μπαίνει στο μνημούρι
και να χτυπάει τα κόκαλα στου ζωντανού τη μούρη

*

ρίχνει στην όψη ζωντανού κόκαλα πεθαμένου

Το χάσμα, αν υπάρχει, ανάμεσα στο στ. 28 και 29 καλύπτουν οι ακόλουθοι στίχοι: *

«Λοιπόν εσύ στοχάζεσαι πως του γονιού το κρίμα
χτυπά την όψη των παιδιών κι ακόμη * * στο μνήμα;
Σωστό είναι, κι εγώ βαστώ τη γνώμη σου, παιδί μου».
Και βγάνει άλλη σφυρηματιά που επέρασε τ' αφτί μου.

στ. 29-38 κ.ε.

Έπαψε τότε] Ετότες εξερόβηξε μία στιγμή, κατά τη γη κοιτάει,
σφυρίζει ως κάνει ο άνθρωπος που καβουρολογάει.
Το σφύριγμά του ήταν λεπτό, όμως μακρύ τού βγήκε,
και σαν τον ψύλλο μετά βιας μέσα στ' αφτί μου εμπήκε.
Και ιδού με το μουρμουρητό που 'ναι στον καλαμιώνα

ομπρός του παρесиάζεται αραχνιασμένη εικόνα.
Κι έμοιαζε ολότελα μ' αυτά οπ' έχουνε συνήθεια
οι πελαγίσοι να κεντούν τα χέρια και τα στήθια.
Ομπρός στο φλάρη τρέμοντας * * να έβγει
κάτι χαρτιά που εβάστουνε του ξαμολάει και φεύγει.
Κι ήτανε αυτά κάτι γραφές οπ' είχανε πιτύχει,
τες παίρνει ο φλάρης, τες κοιτά, κι ολίγο ξεροβήχει.

στ. 31-34 κ.ε.

η γης πολληώρα κυματίζει,
τ' αστέρια σκοτεινιάζουνε κι η θάλασσα μουγκρίζει,
και ιδού στο φλάρη στέκει ομπρός αραχνιασμένη εικόνα
κάνοντας το μουρμουρητό που . . . στον καλαμιώνα

στ. 35-42

Και νά σου σχήμα ανθρώπινο σαν πόχουνε συνήθεια
οι πελαγίσοι να κεντούν τα χέρια και τα στήθια.
Νιος εφαινότουνα παιδί, κι έτρεμε το καημένο
κι εγόγγυζε σαν το πουλί το μισοσκοτωμένο
και τρέμοντας . . . . . να έβγει
κάτι χαρτιά που βάστουνε του τίνανε και φεύγει

*

εξέφυγε σαν αστραπή η αραχνιασμένη εικόνα
κάνοντας σαν το ζέφυρο μέσα στον καλαμιώνα

στ. 36

Με το βελόνι να τρυπούν στα χέρια και στα στήθια

στ. 39-40

Ως καθώς δέρνει το πουλί το μισοσκοτωμένο

*

Κι έδερνε ως δέρνει το πουλί το μισοσκοτωμένο

στ. 31-42.

Σύμφωνα με άλλο σχέδιο μεταγενέστερο, μετά το πρώτο σφύριγμα παρουσιάζεται μια γυναίκα — και ήταν η μητέρα του νέου. Άλλο σφύριγμα του φλάρη, και τότε παρουσιάζεται η οπτασία που μοιάζει με τις ζωγραφιές στα χέρια των πελαγίστων. Και κρέμεται από το λαιμό ένα απόβγαλμα [έκτρομα] *

Άργησε λίγο να φανεί μια * * * γυναίκα
κι ήταν η μάνα του παιδιού με . . . πέντε δέκα.
Ξέπλεκη και μισόξυπνη και . . . η θωριά της,
είχε το στόμα της αφρό]τα μάτια της αστράφτανε] και ετρέμαν τα βυζιά της
«Κυρά, συμπάθησε αν εγώ χωρίς το θέλημά σου]Συμπάθησε αν αντίσκοψα, κυρά μου τη δουλειά σου
εξάφνισα τον Έρωτα μέσα στην αγκαλιά σου»]κι εξύπνησα τον Έρωτα μέσα στην αγκαλιά σου
Σέρνει άλλη μια σφυρηματιά κι ο κόσμος κυματίζει,
και τ' άστρα σκοτεινιάζουνε κι η θάλασσα μουγκρίζει,
κι ιδού ομπρός τους ένας νιος]κάποιον τι] σαν πόχουνε συνήθεια
οι πελαγίσοι να κεντούν στα χέρια και στα στήθια,
εικόνες οπού κάνουνε για ξόρεξη ή για τάμα,
και του κρεμότουν στο λαιμό δυο τριών μηνώνε πράμα.
Κάτι γραφές ετίναξε στου φλάρη τα ποδάρια
και έτρεμε το δύστυχο σαν τρέμουν τα κλωνάρια.
Σέρνει η γυναίκα μια φωνή ψιλή και τρομασμένη,
κι εφάνηκε στο πρόσωπο σα να 'ταν κολασμένη.

στ. 45-48

*** γραφίτσες
σε μια απ' αυτές μικρό τσουφί και στο τσουφί τριχίτσες.
Κοιτάει περίεργα κι ήταν γραμμένο σε τρία μέρη
*** χέρι

*

Κι ένα τσουφί, μικρό τσουφί, με τρίχες γιομισμένο

*

Ένα τσουφί, μικρό τσουφί, γραμμένο σε τρία μέρη

*

Ο φλάρης το 'βαλε αυτό εις το δεξί του χέρι

στ. 47-50

Κι ο φλάρης, αφού εχάθηκαν ο νιος και η γυναίκα,
λέει χειροπιάνοντας το νιο: Πέντε και πέντε δέκα

*

Έφυγε απέκει ο καψονιός μαζί με τη γυναίκα,
κι ο φλάρης λέγοντας του νιο: Πέντε και πέντε δέκα
Το χέρι του 'πιασε γλυκά και του 'πε: «Μη **

είσαι μεγάλος άνθρωπος, δεν πρέπει να φοβάσαι.
Την ελυπήθηκα πολύ κι εμπήκα σε υποψία,
οπού σκυλί τη δάγκασε οπού 'χε υδροφοβία».
'Ως χάμου εταπείνωσε το μέτωπο
ως καθώς κάνουν στα λεβέ (ως μ'όχουνε 'πωμένο).
«Να εμπόρουνα δεν έβανα όλα τα πάντα κάτω,
έβανα και τον ουρανό με τα υπάρχοντά του».

*

Ας μην προσβληθεί το φιλότιμό σου
και κλίνε τον αυχένα.
Στο μέρος στου, όσον ημπορεί να κρέμεται από μένα,
βάνω το παν —εξαίρεση για κείνα που 'ναι κάτω—
βάνω τη γης, τον ουρανό με τα υπάρχοντά του

*

Σ' επρόσβαλα, ε; Αυτό είναι γιατί έχεις ένα ανοικονόμητο φιλότιμο, και γιατί δεν ξέρεις πως, αν
κρεμόταν από μένα, εγώ θα 'βαζα
(όξω από τα κάτω)
όλη τη γη, τον ουρανό, και τα υπάρχοντά του.

Μετά τον στ. 48

Βλέπεις, παιδί μου, βλέπεις δα, το βλέπεις, μη προ βάρος

*

Όταν σε τρόπο η μάνα μας πράξη (και μη προς βάρος)
οπού αδελφοί να γένωνται ο Έρωτας κι ο Χάρος

τί φοβερή ομιλία

οπ' ένα αφήνει γρήγορα και μπαίνει σ' άλλα τρία,
καθώς στα χέρια η μαϊμού, π' ό,τι της ρίξεις σφίγγει
ανοιγοκλεί τα βλέφαρα * * το λαρύγγι,
κι αφήνει ξάφνου να . . . μ' όλον που της αρέσει,
κι αδράχνει γύρου που γελούν χαρτί, μαντίλι, φέσι.
Εύγε σου, κι όποιος θέλει ας πει το πράγμα δεν ταιριάζει,]Εύγε σου αλήθεια, κι έτσι δα το πράμα
έτσι ταιριάζει,
γιατί καλά μοιάζεις αυτής οπού κακά μάς μοιάζει

*

Σαν τη μαϊμού χαρούμενη
το κάστανο που τσ' έριξε κανένας πινιατόρος,
ανοιγοκλεί τα βλέφαρα, τες δύναμές της σφίγγει,
και βγάνει χαρκατούρισμα από το αισχρό λαρύγγι.
χάμου πετάει τη φλούδα.
Στάσου, του φώναζε, γλυκιά φραντσέζικη μουσούδα.

*

Σα μαϊμού το κάστανο που τσ' έριξαν το σφίγγει
βγάνοντας χαρκατούρισμα από το αισχρό λαρύγγι,
παίρνει και μπήχνει αλαίμαργα τη μπομπερή μουσούδα,
συχοχτυπάει τα βλέφαρα και του πετάει τη φλούδα.]πετώντας του τη φλούδα.
Κι ότi άρχισε να το γευθεί, άφησε να της πέσει,
κι αδράχνει γύρου που γελούν χαρτί, μαντίλι, φέσι.

*

τί όμορφη ομιλία

που το 'να αφήνει ογλήγορα και μπαίνει σ' άλλα τρία,
σαν τη μαϊμού (συχώρεση ενού φλαράκη * *
ετούτη την παρόμοιαση που δεν την είπαν άλλοι),
σαν τη μαϊμού το κάστανο που τσ' έριξαν το σφίγγει,
βγάνοντας χαρκατούρισμα από το αισχρό λαρύγγι

*

Οπόταν εξεφώνησες μια κάποιαν ομιλία
οπού το ένα άφηνες κι έμπαινες σ' άλλα τρία,
σα μαϊμού (συχώρεση αν ένας φλάρης βάλει
ετούτη την παρόμοιαση που δεν την είπαν άλλοι),
που το τρανό το κάστανο *

Κι έτσι δα, καλέ δόχτορα, το πράμα ωραία ταιριάζει,
γιατί καλά μιμέσαι αυτήν οπού κακά μάς μοιάζει.

*

Κι εδέτσι ωραιότατα το πράμα ωραία ταιριάζει,
γιατί καλά μιμέσαι αυτήν οπού κακά μάς μοιάζει

*

Εύγε και μη συγχύζεσαι το πράμα πως ταιριάζει,
γιατί καλά μιμέσαι αυτήν όπου κακά μάς μοιάζει.

*

Σα μαϊμού * * * * * παρμένη
που ομπρός στον κόσμο σέρνεται την άλυσσο δεμένη,
που το τρανό το κάστανο που τσ' είχαν ρίξει σφίγγει
και βγάνει χαρχατούρισμα από το αισχρό λαρύγγι

*

ως καθώς κάνει η μαϊμού που σέρνουνε δεμένη

να πάει να ιδεί και να χαρεί ο κόσμος την παρμένη

στ. 51-64 *

Δε θέλει τόσο νόημα και έρευνες μεγάλες,
που αφήνεις την υπόθεση και μπαίνεις σε τρεις άλλες.
Σπρώχνει παρόμοια η μαϊμού τη μπομπερή μουσουδά

στο κάστανο που τσ' έριξαν, το ξεφλουδάει μ' ασπούδα

*

Ξεφλουδά όμοια η μαϊμού το κάστανο μ' ασπούδα

* * γέροντας απάνου του τη μπομπερή μουσούδα

*

Στέκουν τριγύρου και κοιτούν τη μπομπερή μουσούδα

* * απάνου της με λιχουδιά κι ασπούδα.

Χύνεται γύρου ρίχνοντας το κάστανο στη μέση,
κι αδράχνει απ' . . . που γελούν χαρτί, μαντίλι, φέσι.

*

Παρόμοια η μόμολα στη μουσούδα
σιμώνει το ποδάρι αφού επέταξε τη φλούδα
ή από το κάστανο ή απ' άλλο που τσ' αρέσει
δράχνει μαντίλι, φέσι.

*

η μόμολα που τσ' έριξαν να φάει
το κάστανο και στέκεται καθέννας και τηράει.
Καθέννας στέκει και τηρά τη μπομπερή μουσούδα
στο κάστανο που τσ' έριξαν με αιμαμαργιά κι ασπούδα.
Γύρου τα γέλια ομόφωνα σάνε, κι αυτή στη μέση
κάνει ένα γύρο αδράχνοντας χαρτί, μαντίλι, φέσι.

στ. 61

Όλοι μεθούνε από χαρά, κάποιος χτυπάει τα χέρια

στ. 65-66

Για τσ' άλλες δυο χαλδαϊκές τες λέξεις έρχετ' ώρα,
ωστόσο θέκελ τώρα

*

Για τσ' άλλες δυο χαλδαϊκές λέξεις μπορά 'ρθει η ώρα,
η τρίτα κρέμεται από με' ωστόσο θέκελ τώρα

*

Για τσ' άλλες σαμαριτικές λέξεις θέλ' έρθει ώρα

*

Για τσ' άλλες δυο παράξενες λέξεις θέλ' έρθ' η ώρα
η τρίτα κρέμεται από με' θέκελ ωστόσο τώρα

Κι εξακολουθώντας το ζύγισμα του έλεγε: «Φοβάσαι παιδί μου; Ου, εσύ είσαι μεγάλος άνθρωπος. Αν φοβάσαι, διάβασε στη Βίβλο, στον Δανιήλ: Μανέ Θεκέλ Φαρές. Του φώναζε: *

Διάβασε εκεί στο Δανιήλ, μα
Μανέ, Μανέ, Θεκέλ, Φαρές και ησύχασε το νου σου

στ. 67-68

και τις γραφές ανοίγει.
Ομπρός του εστηθήκανε κάτι μεγάλα ζύγη

*

πολυτρύχι
Και στο 'να δίσκο βάνει μια και συχοξεροβήχει

*

Και το τσουφί τη μια μεριά κι ο δόχτορας την άλλη

στ. 71-72

Τότε έβαλε μέσα και το μικρό δόχτορα κι οι ζυγαριές στάθηκαν μετέωρες

Τα ζύγη * * * * ασήκωσεν αγάλι
δεν έγερναν τη μια μεριά, δεν έγερναν την άλλη

*

Όταν στα ζύγη * * * το δόχτορα είχε βάλει
δεν έγερναν τη μια μεριά, δεν έγερναν την άλλη

στ. 73-78

Τα χέρια τότε * * * του φλάρη εσταματήσαν,
τα χάρτινά του μάγουλα αναψοκοκκινήσαν.
Στο δίσκο μπήχνει ανήσυχη την κεφαλή του ατόφια,
και βρίσκει εκείνη τη στιγμή .... μια μύγα ψόφια,
οπού 'χε των ζυγών ο βρόντος ξεκολλήσει

*

Ανάερα τα δάχτυλα του φλάρη εσταματήσαν

*

Τα δάχτυλά του ανάερα βαλμένα εσταματήσαν

*

Κοιτάει στα ζύγη ανήσυχος, βρίσκει και βγάνει ατόφια
οπόπεσε από των ζυγών το βρόντο μύγα ψόφια

*

Μπήχνει * * την κεφαλή μέσα στο δίσκο ατόφια.
Έριξε ο βρόντος των ζυγών μια μικρή μύγα ψόφια.
Την πέταξε πολύ μακριά κι άρχισε το παιγνίδι.
χαμογελώντας και σηκώνοντας τις ζυγαριές ακατάπαυστα

*

Μες στο δισκάρι έβαλε την κεφαλή ατόφια

*

Μέσα στο δίσκο έχωσε την κεφαλή του ατόφια
κι έπεσε εκείνη τη στιγμή μια μικρή μύγα ψόφια.
Χαμογελώντας * * * * την πετάει
και με περισσότερη χαρά το ζύγιασμα αρχινάει

*

Έριξε ο βρόντος των ζυγών μέσα μια μύγα ψόφια
που βγάνοντας που 'ναι μικρή, δεν είναι μήτε ατόφια

*

Κάτ' ευρήκε κι επέταξε κι είπε χαμογελώντας
την κεφαλή κινώντας:
«Τί έπεσε τούτη τη στιγμή μέσα! μια μύγα ψόφια!
που βγάνοντας που 'ναι μικρή, δεν είναι μήτε ατόφια!»

*

Κι εξάνοιξα που πέταξε χάμου μια μύγα ψόφια,
που 'ναι μικρή, πολύ ξερή, κι ούτε δεν είναι ατόφια!

*

κι είδα μια μύγα ψόφια,
μικρή, ξερή, δίχως φτερό, κι ούτε δεν είναι ατόφια

*

μικρή, ξερή, κουτσόφτερη, κι ούτε δεν είναι ατόφια

*

Κάτ' ήυρε, το 'ριξε μακριά

*

καντηλοσβήστης ψόφιος
μικρός, ξερός, κουτσόφτερος, κι ούτε δεν είν' ατόφιος

Στο πρώτο σχέδιο ο φλάρης δεν ζυγίζει μόνο τον νέο, αλλά πολλούς μαζί: *

Μια μεγάλη πλάστιγγα, κι από τη μια μεριά άνθρωποι πολλοί ο ένας πάνω στον άλλον. Δόχτορες της νομικής, της γιατρικής, πολιτικοί

με παιδεμό περίσσο
για να βαστούνε τσι χτυπιές που τσόρχονται αποπίσω.

Κι από την άλλη μεριά βάζει την τρίχα *

Κι ετήραζα κι εσάστιζα κι αναπαημό δεν είχα,
κουριόζο! απάνα πάντα αυτοί και πάντα κάτω η τρίχα

*

Κι από την άλλη μεριά έβαλε διαφόρους ανθρώπους, που εγώ τούς ήξερα καλά, που είχαν την πομπή σαν το δεμάτι *

Τα ζύγη ασήκωνε ψηλά κι αναπαημό δεν είχα
πάντα θωρώντας ψηλά αυτοί και πάντα κάτω η τρίχα.

Και κοίταζαν οι δόλιοι να φύγουν για να ξεφύγουν τη φριχτή ντροπή να συγκριθούν' του κάκου όμως, γιατί ήταν έτσι δεμένοι που δεν μπορούσαν να λυθούν. Για τούτο, όση κι αν είχαν μέσα τους

τρομάρα
πάντα στο δίσκο εδείχνανε μεγάλη κορδομάρα.
Κι ο φλάρης ακολούθαγε και εσυχνοβροντούσε,
και πάντοτε η παρθενική τρίχα τούς ενικούσε.

Σε απώτερο σχεδιάσμα, καθώς ζυγίζει τους πολλούς, ο νέος στέκεται και βλέπει και δείχνει μάλιστα κάποια χαρά' τότε ο φλάρης τον αρπάζει κι αυτόν και τον ρίχνει στη ζυγαριά *

τους είπε: Αφήστε τσ' αναγούλες.
Βάνει στα ζύγη εδώθε αυτούς κι εκείθε τες τριχούλες,
και να ζυγιάζει αρχίνησε, κι αναπαημό δεν είχα
να βλέπω πάντα αυτοί ψηλά και πάντα κάτω η τρίχα.
Του κάκου ανακατώνονταν οι μαύροι οι ντροπιασμένοι,
άλλοι με μούτρο ξέσκεπο κι άλλοι μασκαρωμένοι.
Πολληώρα ακλούθαε * * * το φοβερό παιγνίδι,
κι ο νιος αρχίναε με χαρά κι ανάδευε το φρύδι.

Ο φλάρης το 'νιωσε κι ευθύς τον άδραξε οχ τα στήθια,
μέσα τον έβαλε κι αυτόν' να πούμε την αλήθεια

*

Στα ζύγη, σέρνοντάς τονε έξαφνα από τα στήθια,
τον έβαλε, κι ετότε δα, να πούμε την αλήθεια

*

τα δυο δισκάρια ταλαντεύτηκαν αβέβαια και πέσαν από την άλλη μεριά. Κι ο φλάρης έμεινε με το στόμα ανοιχτό

Τα δάχτυλά του ανάερα * * * εσταματήσαν
τα χάρτινά του μάγουλα αναψοκοκκινήσαν

*

τον άδραξε οχ τα στήθια
και να ζυγιάζει αρχίνησε — να πούμε την αλήθεια,
αφού λιγάκι εστάθηκε τη μια μεριά, την άλλη,
γέρνει κατά το δόχτορα και πέφτει κάτω αγάλι.
Όμως του φλάρη ανάερα τα χέρια εσταματήσαν,
τα χάρτινά του μάγουλα αναψοκοκκινήσαν.
Κοιτάει το δίσκο ανήσυχα * * * ερευνώντας
κι εχαμογέλασε γλυκά την κεφαλή κινώντας,
κατ' ηύρε και το πέταξε, κι είδα μια μύγα ψόφια,
μικρή, ξερή, δίχως φτερό, κι ούτε δεν είν' ατόφια.
Ετότες εξανάρχισε, κι αναπαημό δεν είχα
να βλέπω πάντα απάνου αυτοί και πάντα κάτω η τρίχα.
Του κάκου ανακατώνεται ο νέος ντροπιασμένος
μη τον ιδούν σ' τέτοιο χορό οι νέες που * * *
μην τον ιδούν οι κορασιές (και ποιά βασταίνει μπρος του,
κάνε καθώς του φαίνεται αυτού και της μητρός του).

*

Ανήσυχος το φρύδι του
κοιτάει το δίσκο, από θυμό συχνά φουσομαχώντας.
Κατ' ηύρε και το πέταξε πικρά χαμογελώντας
και χάμου βρίσκεται μακριά

στ. 67-80

Κάτι μεγάλα ζύγη ιδού ευρέθησαν δεξιά
... ο δόχτορας και το τσουφί ζερβία

Ο φλάρης πολύ επίσημα

τα ζύγη βροντερά * *

μια δυο τρεις τέσσερες φορές και τέλος τα σηκώνει.]τα βρόντησε δυο τρεις φορές και τέλος τα ζυγιάζει

Τα δισκάρια

Αφού για λίγο εμείνανε τη μια μεριά, την άλλη,
γέρνουν κατά το δόχτορα και πέφτουν κάτω αγάλι.
Του ζυγιαστή τα δάχτυλα ανάερα εσταματήσαν,
τα χάρτινά του μάγουλα αναψοκοκκινήσαν.
Γέρνει στο δίσκο το βαρύ ανήσυχα ερευνώντας,
ησύχασε κι εγέλασε]ειρήνεψε κι εγέλασε] την κεφαλή κινώντας

στ. 67-104

Με μια ευγένεια πλαστή βαστάει το πολυτρίχι,
κοιτάει το νιο και λέει «Θεκέλ» και ξεροβήχει.
κάτι ζύγη ευθύς ιδού . . . ζερβία
βρίσκεται μέσα ο δόχτορας και το τσουφί δεξιά.
Για πολύ κόπο τάχατε το πόδι αντιστυλώνει,
βροντάει τους δίσκους τρεις φορές και τέλος τους υψώνει.
Ευρέθηκαν ισόμετρα τη μια μεριά, την άλλη,
γέρνει κατά το δόχτορα και πέφτει κάτου αγάλι.
Του ζυγιαστή τα δάχτυλα ανέρα εσταματήσαν,
τα χάρτινά του μάγουλα αναψοκοκκινήσαν.
Σκύφτει στο δίσκο το βαρύ *

πάντα ανεβαίνει ο δόχτορας και κατεβαίνει η τρίχα,
του κάκου ανακατώνονταν η όψη η ντροπιασμένη,
** η μάσκερα του ξεκολλάει και βγαίνει.]με χέρια και με πόδια νά βγει και δε βγαίνει
Ο φλάρης
και κάνει πάντα πλέον γοργό το φοβερό παιγνίδι.
Η κάμερά μου εβρόντουνε κι εγιόμιζε όλη σκόνη,
έλεα στον ύπνο, τί θα λεν οι μαύροι μου οι γειτόνοι.

Ο θόρυβος ήταν δυνατός και ακατάπαυστος
κρότο
όπως όταν ο ψωμάς το δεύτερο, το πρώτο
για να χορτάσει και καλά η πεινασμένη χώρα
πολληώρα

*

και βάνει * * * * * ό,τι άχερα μπορέσει
για να βαρύνει το ψωμί οπού θε να μας θρέψει.
Έτσι κι ο φλάρης έκανε για να τους ξολοθρέψει.

τη νύχτα που ακούγεται από μακριά, και τα κάνουν όλ' αυτά για να ζυγίζει το ψωμί περισσότερο.
Μόνο που αυτός στο τέλος κουράζεται, ενώ ο φλάρης ήταν ακούραστος κι άφηνε τα πράματα στη
φυσική τους κατάσταση * — καρφώνοντας τα διαπεραστικά του μάτια στα μάτια του νέου

που άρχισε να κλαίει
του λέει:

«Σκέψου πόσο άσκημο θα ήταν να σ' έβλεπαν οι κορασιές
και ποιά βασταίνει ομπρός σου;
Καμιά (καθώς σου φαίνεται εσέ και της μητρός σου!)»

Τότε εγώ ένιωσα λύπηση κι ετοιμαζόμουν να τον βγάλω έξω. Όταν όμως κανείς βλέπει πως
κιντυνεύει ο ίδιος, τότε αποκοιμίζεται η λύπηση για τους άλλους· γιατί ο φλάρης μου 'ριξε μια ματιά
μου ρίχνει
* * στη ζέση του χορού στο πάτωμα μου δείχνει,
κι εγώ που λέω πως με καλεί στα ζύγη να με βάλει,
τα σωθικά μου εσείστηκαν, σέρνω φωνή μεγάλη,
και βρίσκομ' έξυπνος, γυμνός, όξ' από το κλινάρι
και με τα χέρια που έτρεμαν στο λάρυγγα του φλάρη.
Ακίνητος, αμίλητος, στον τόπο του στημένος,

δεν είν' τα ζύγη πλέον εκεί, δεν είναι ο ζυγιασμένος.
Έμεινα, εστέναξα βαριά' το παν εσιωπούσε,
μες στην αυλή μου ο κόκορος βραχνόφωνα λαλούσε.]μες στην αυλή μου μοναχά ο κόκορος λαλούσε
Χτυπώ το μέτωπο: Εδώ μου 'πρεπε τσ' αμάδες!
Ξανοίγω χάμου τα μαλλιά, τες τρίχες, τες γραφάδες.]Κι ήτανε χάμου κι οι γραφές και τα μαλλιά κι οι
τρίχες
Τ' όνειρο πρώτα επίστευα, και τώρα δεν πιστεύω,
τρίβω τα μάτια, τα θωρώ, πιάνω, τα πασπατεύω,
τα σήκωσ' όλα
τα κοίταξα καλά καλά κι έκανα το σταυρό μου.
Τα συμμαζώνω, κι έπειτα που 'δα η κυρά πώς γράφει
κοντά στο φλάρη τα 'βαλα που εμύριζε από δειάφη.

Έτσι είναι, ήταν αλήθεια

Κι όποιος τολμήσει να μου πει «Λες ψέματα» τον κράζω
ομπρός εις το κριτήριο, κι όλα τα παρεσιάζω.

*

Κι έτσι όποιος γάιδαρος μου πει πως ψέματα φωνάζω,
ας σκούζει στο κριτήριο, κι εγώ τες παρεσιάζω

*

Κι όποιος για τες γραφάδες πει πως ψέματα φωνάζω,
ας σκούζει στο κριτήριο, κι εγώ τες παρεσιάζω

*

Τώρα που είναι μόδα να τα φέρνουμε όλα στο κριτήριο και να κάνουμε θόρυβο, ας με καλέσει, και
θα τα φέρω κι αυτά.

Μετά στ. 80

Είχα σαστίσει βλέποντας που σ' όλ' αυτά * *
το ίδιο γέλιο έδειχνε σα γέλιο τυπωμένο,
το πρόσωπό του είδα
γιατί είχε πέσει * * * η προσωπίδα.

*

Φαίνεται η όψη του νιου όλη ξεντροπιασμένη
πάσκει να βγει * * * * δε βγαίνει

Και τα κρέατα και φλέβες του τρέμανε όπως τα κόκαλα στο ανοιχτό τσέμπαλο
Κάνουνε σα στην ξέσκεπη σπινέτα τα πηδάρια

στ. 85-86

Καθώς από το σύγγεφο ο ήλιος την αχτίδα
αστράφτουνε τα μάτια του από την προσωπίδα

*

ρίχνει αστραψιά το μάτι του από την προσωπίδα

*

καθώς από το σύγγεφο η φλογισμένη αχτίδα
το μάτι επονηράστραφτε από την προσωπίδα

*

Μου έκαμε ένα σημάδι κατά το πάτωμα
Κι είδα το μάτι κατά με σαν από νέφι αχτίδα,
επονηράστραψε δεινά από την προσωπίδα

στ. 89

Ευπνώ στο χτύπο και πηδώ κάτου από το κρεβάτι

στ. 88-100

Έβγαλα μια φοβερή φωνή
να τονε σκιάζω τάχα εγώ οπού 'μουνα σκιασμένος.
Εβρέθηκα έξυπνος, γυμνός, όξω από το κλινάρι
και με τα χέρια π' έτρεμαν στο λάρυγγα του φλάρη.
Σιωπή το παν, ακίνητος ο φλάρης, και σωπαίνει,
δεν είναι ζύγη γύρου εκεί, δεν είναι ζυγιασμένοι.
Το μέτωπό μου εχτύπησα
Και βλέπω χάμου τα μαλλιά, τες τρίχες, τες γραφάδες!
Όλα τα σήκωσα, κι αφού είδα η κυρά τί γράφει,
στο φλάρη τα 'βαλα σμά που εμύριζε από δειάφη.

στ. 81-100

Ο φλάρης εξακολουθούσε με απίστευτη γρηγοράδα, όπως όταν τα βρομόπαιδα τα λιγδωμένα,
ξεντερολισμένα, (πανηγύρι). Από το θόρυβο αντηχούσε όλ' η κάμαρα. Τότε άρχισα να νιώθω λύπηση
για τη ντροπιασμένη τιμωρία' όμως κάτι συνέβηκε και νόμισα ότι έπρεπε να σκεφτώ για τον εαυτό
μου

Κάτι όμως έλαχε για με * * * κι όταν φοβάται
ο άνθρωπος για λόγου του τους άλλους δε λυπάται.
Στη ζέστη ο φλάρης του χορού μία ματιά μού ρίχνει
κι έπειτα εις το πάτωμα κάτι τάχα μού δείχνει,
κι εγώ που λέω πως με καλεί στα ζύγη να με βάλει
σέρνω στ' αλήθεια μια φωνή μακριά, χοντρή, μεγάλη,
κι έξυπνος βρίσκομαι κι ορθός όξω από το κλινάρι
και με τα χέρια που έτρεμαν στο λάρυγγα του φλάρη.
Στον τόπο του ήτανε αυτός κι ακίνητος στημένος,
δεν είν' τα ζύγη πλέον εκεί, δεν είναι ο ζυγιασμένος.
Εντροπιασμένος έμεινα' το παν εσιωπούσε,
μόν' στην αυλή μου αγρίκησα ο κόκορας λαλούσε.
Το μέτωπό μου εχτύπησα
Κι ότ' είπα . . . ήθελε εις το κεφάλι αμάδες
ξανοίγω χάμου τα μαλλιά, τες τρίχες, τες γραφάδες.
Τα σήκωσ' όλα, κι έπειτα που 'δα η κυρά τί γραφεί,
κοντά στο φλάρη τα 'βαλα που εμύριζε από δειάφη.

στ. 91-92

που ακίνητος κι αμίλητος στον τόπου του στημένος'
δεν είν' τα ζύγη πλέον εκεί, δεν είναι ο ζυγιασμένος.

στ. 95-96

Και σκύφτω το κεφάλι μου και λέω: Τί κουταμάδες,
κι εξάνοιξα κάτι χαρτιά, και τί 'τανε; οι γραφάδες.
Εγέλασα για του όνειρου τες τόσες κουταμάδες,
μα σκύφτοντας κατά τη γη ξανοίγω τες γραφάδες

*

Ω, να πιστεύεις τέτοια! Μυαλό, Διονύσιε, που είχες!
Και χάμου, ω θαύμα, τί θωρώ! Γραφές, μαλλιά και τρίχες.

*

Χτυπώ το μέτωπο και λέω: μυαλό, Διονύσιε, που είχες!
Κι ήταν χάμου και οι γραφές και τα μαλλιά και οι τρίχες.

*

Χτυπάω το μέτωπον' εδώ μου 'πρεπε με τσ' αμάδες!
Ξανοίγω χάμου τα μαλλιά, τες τρίχες, τες γραφάδες.

στ. 101-104

Όνειρο εσύ, και τ' άλλα εσείς οπού θα σ' ακλουθήσουν,
πες στην Ελλάδα όταν θα πας να μη σε τραγουδήσουν.

*

Ονειρατάκι μου καλό, εις όσους σ' απαντήσουν,
να πεις πως τους παρακαλώ να μη σε τραγουδήσουν.

*

Ονειρατάκι μου καλό, στη Ζάκυθο να τρέξεις,
να παίξεις.

*

Όσο για μένα δεν τολμώ * * * να γελάσω,
Γιατί φοβούμαι * * * την κρίση μου μη χάσω

*

Και πες για με]Κι α λάχει ρωτηθείς για με], δεν ημπορεί ο μαύρος να γελάσει,
Γιατί φοβάται * * * την κρίση του μη χάσει

Στο σχέδιο, δεν είναι φανερό σε ποιο σημείο, ούτε και πώς δενόταν με τα υπόλοιπα, έμπαινε και μια «εορτή στα περιβόλια» *

Όταν ο χορός έκαμε τις καρδιές να υψωθούν, όταν η ψυχή θησαύρισε την ομορφιά, τους ήχους, τα χρώματα, τις μυρωδιές, τότε οι χορευτές σκορπίζονται μες στο περιβόλι και κοιτούν την ομορφιά του ουρανού, της αληθινής πατρίδας μας,

Κοιτάζοντας τον ουρανό, αληθινή πατρίδα

και γι' άλλη δε χρειάζεται να 'χει κανείς φροντίδα]για τούτη τί χρειάζεται να παίρνουμε φροντίδα.

Βγαίνουν απέκει αστόχαστα, κι είναι οι ψυχές τους θείες

από μορφές και χρώματα και ηχούς και μυρωδιές

και φθάνουν δίχως να το καταλάβουν κάτω από τη γαζία που ευωδιάζει δυνατά, και παραδίνονται στην προσευχή

που ξεψυχάνε από φως που χύνουνε τ' αστέρια.

Ο νέος έβλεπε τις όμορφες κορασιές που εσειόντανε σαν τριαντάφυλλα κινημένα από τον αέρα

σαν τουλουπάνια οπού γερνούν καταπώς θέλει ο αέρας.

Και η ψυχή του νέου δίνει και παίρνει χαρά, σαν το αυλάκι που κυλά σε ανθισμένη πεδιάδα

Ωσάν τ' αυλάκι οπού * * * σε ανθούσιμη πεδιάδα
και τρέχει αφήνοντας δροσιά και παίρνοντας μοσκάδα

*

Και ο μορφονιός ανάμεσα δίνει και παίρνει χάρη
ωσάν τ' αυλάκι το γλυκό εις ανθηρή πεδιάδα
που τρέχει αφήνοντας δροσιά και παίρνοντας μοσκάδα

*

πες που 'ναι αυλάκι σ' ανθηρή, ευρύχωρη πεδιάδα
που τρέχει αφήνοντας δροσιά και παίρνοντας μοσκάδα

*

που τρέχει ατάραχο κι αυτό στην ανθηρή πεδιάδα
αφήνοντας γλυκιά δροσιά και παίρνοντας μοσκάδα

*

που σέρνεται κρυφά κι αυτό στην ανθηρή πεδιάδα
και τρέχει αφήνοντας δροσιά και παίρνοντας μοσκάδα

*

που τρέχει σιγανά

*

που κρυφοσέρνεται κι αυτό στην ανθηρή πεδιάδα
αφήνοντας πολλή δροσιά και παίρνοντας μοσκάδα

Όλ' αυτά, και η παρομοίωση του αυλακιού, δε στέκουν —σημειώνει ο ποιητής— στο στόμα του Διαβόλου. Γι' αυτό πρέπει να δηλωθεί πως είναι κάτι που το βλέπει η γριά στρίγκλα. *

Παράξενη παρόμοιαση, λόγια γλυκοπιασμένα
μέσα στο στόμα ταπεινού φλαράκη σαν κι εμένα

*

Εμένα, αλήθεια, από το φυσικό μου, δε μου ταιριάζουν τέτοιες παρομοιώσεις· αλλά μπήκα μέσα στην αίσθηση της ευγενικιάς κυρίας

στην αίσθηση οπ' όλ' αυτά κοιτάζει
με γέλιο που 'ναι πάντα αυτό, με μάτι οπού τσιμπλιάζει

—

Να πούμε την αλήθεια δεν * * * για μένα
που 'μαι φλαράκης ταπεινός τα λόγια τα παρμένα,]λόγια γλυκοπιασμένα,
αλλ' έμπηκα στην αίσθηση της γριάς π' αυτά κοιτάζει
με γέλιο που 'ναι πάντα αυτό, με μάτι οπού τσιμπλιάζει

*

Παρόμοιαση (το μολογώ) παράξενη για μένα
που ταπεινός και συνηθώ να κλίνω τον αυχένα,
... τα 'βαλα γιατί η στρίγκλα τα τηράζει
με γέλιο που 'ναι πάντα αυτό, με μάτι οπού τσιμπλιάζει

και με χαμόγελο τες νιες εις το χορό κοιτάζει,
κι ο φθόνος δάκρυ τής τραβά που ογλήγορα τσιμπλιάζει

*

που με πλαστό χαμόγελο και φθονερό κοιτάζει
τες νιες στη ζέστη του χορού με μάτι που τσιμπλιάζει

*

τη στολισμένη ομορφιά * * * * τηράζει
τη νια στη ζέστη του χορού με μάτι που τσιμπλιάζει

Σε ένα σημείωμα διαβάζονται: *

Αφού έδειξε την οπτασία: Στοχάσου πως από τις θάλασσες έβγαλα τόσο όσο φτάνει για να γεμίσω
μια δαχτυλήθρα

που από της γης ποια σιωπηλά και ποια βροντερά ρείθρα
αμέτρητα, όμως γιόμωσα μόνη μια δαχτυλήθρα

*

βλέπεις πως έβγαλα οχ της γης τ' άμετρα ρείθρα
ποια σιγανά, ποια βροντερά, μόνη μια δαχτυλήθρα

*

πες π'όβγαλ' απ' όσ' έχει η γης μέσα και γύρου ρείθρα
βροντόφωνα και σιγανά]βροντότρεχα και σιγανά] μια μόνη δαχτυλήθρα

[Ελέγχοντας ο φλάρης τον νέο πως ανακατεύτηκε με ανθρώπους τιποτένιους και πως έτσι
ξεσκεπάστηκε, προσθέτει:] *

Έτσι, αντί να είσαι δικός μου, το κάνεις σαν τον Πανταγρουίλ, που βγάζοντας έξω τη μισή του
γλώσσα θαρρούσε πως είχε σκεπάσει ολόκληρο στράτευμα

Κάνεις σαν τον Πανταγρουίλ π'όβγαλε το γλωσσάτο
όξω μισό, κι εθάρρουνε που εσκέπασε φουσάτο

*

Πανταγρουίλ τη γλώσσα του απόξω μισοβγάζει
του φαίνεται πως στράτευμα ολόκληρο σκεπάζει

Σ.τ.Ε. Στην έκδοση του Λ. Πολίτη, τόμος Β', σελ. 276-277 παρατίθενται ακόμα κάποιοι σκόρπιοι
στίχοι, ενώ στις Σημειώσεις, σελ. 344-345, δίνονται επιπλέον παραλλαγές και διαφορετικές γραφές,
μαζί με τα πρωτότυπα ιταλικά σχεδιάσματα.